

W HOŁDZIE
GDAŃSKIM ORŁOM
INSTYTUT PAMIĘCI
NARODOWEJ

ANASTAZY WIKŁA-CZARNOWSKI (30 V 1877 r. Joniny Duże, powiat kościerski – 22 III 1940 r. Stutthof). Syn Rudolfa Wojciecha Juliusza i Franciszki z domu Kossak-Główczewskiej. Wuj Alfonsa Flisykowskiego, obrońcy Poczty Polskiej.

Po zakończeniu nauki szkolnej i odbyciu służby wojskowej urzędnik rejencji gdańskiej, następnie kuratorium szkolnego. Od 1908 r. asystent pocztowy w Brodnicy nad Drwęcą. W Gdańsku od 1 IV 1914 r. Po wybuchu I wojny światowej, od 11 X 1915 r. do 31 I 1919 r. urzędnik wojskowy w randze oficerskiej w niemieckiej 89 Dywizji Piechoty.

Od 10 I 1920 r. pracował jako referent pocztowy w Gdańsku, otrzymał pełnomocnictwo jako komisarz rządu polskiego do przejęcia z rąk niemieckich urzędów pocztowych w Łasinie, Szembruku, Szynwałdzie i Wydrznie wraz z przynależnymi doń pośrednictwami pocztowymi i telegraficznymi. Zajmował się przygotowaniem polskiego personelu do obsługi pocztowej i telefonicznej oraz ochroną mienia przed celowym zniszczeniem przez Niemców, za co otrzymał Odznakę Honorową Frontu Pomorskiego.

Dekretem Ministerstwa Poczty z 30 XII 1920 r. mianowany referentem pocztowym w Gdańsku, od 1 I 1923 r. wicedyrektor, od 21 VI 1923 r. kierownik Polskiego Urzędu Pocztowego Gdańsk 3, a od 20 II 1929 r. naczelnik Polskiego Urzędu Poczto-Telegraficznego Gdańsk 1 przy Heveliusplatz (pl. Obrońców Poczty Polskiej). Od 1 I 1935 r. na emeryturze.

Należał do Związku Zawodowego Pracowników Poczty, Telegrafów i Telefonów (od 1 X 1921 r.), działał w Gminie Polskiej, Związku Polaków, gdzie był członkiem komisji rewizyjnej, Gminie Polskiej Związku Polaków, Związku Harcerstwa Polskiego, Polskim Czerwonym Krzyżu, Klubie Sportowym Gdania, Towarzystwie Ludowym, amatorskim ruchu artystycznym, komitecie budowy kościoła św. Stanisława Biskupa Męczennika w Gdańsku-Wrzeszczu (fundator jednego z umieszczonych tam witraży), oraz w Stowarzyszeniu Emerytów Polskich, w którym był członkiem komisji rewizyjnej.

W 1930 r. kandydował bez powodzenia z listy polskiej w wyborach do gdańskiego Volkstagu.

1 IX 1939 r. aresztowany w Gdańsku przez Niemców. Był więziony w obozie przejściowym dla jeńców cywilnych w Victoriaschule i obozie Stutthof. Rozstrzelany w masowej egzekucji 67 działaczy polskich z II Wolnego Miasta Gdańska oraz Pomorza w nadleśnictwie Stegna w pobliżu obozu. Szczątki ofiar ekshumowano w listopadzie-grudniu 1946 r. i 4 IV 1947 r. pochowano na cmentarzu na Zaspie.

23 I 1911 r. poślubił w Kościerzynie Bogumiłę Plichtę, mieli dwoje dzieci.

W Gdańsku mieszkał na Trojgasse 6 (ul. Seredyńskiego), następnie na Marienstrasse 26 (ul. Wajdeloty).

BOGUMIŁA WIKŁ-CZARNOWSKA (2 V 1889 r. Grabówko, powiat kościerski – 22 X 1972 r. Gdańsk), córka Józefa Michała Plichty i Emilii Weroniki z domu Rynkowskiej. Od 1914 r. w Gdańsku, członkini miejscowego Towarzystwa Ludowego Jedność. W okresie II Wolnego Miasta Gdańska działaczka Towarzystwa Kobiet Polek (członkini zarządu), Gminy Polskiej (od 25 VI 1927 r.), Gminy Polskiej Związku Polaków (kierowniczka Wydziału Polek), Gdańskiej Macierzy Szkolnej, Polskiej Misji Dworcowej, Towarzystwa Ludowego, Towarzystwa Śpiewaczego. Od 1934 do 1939 r. przewodnicząca Wydziału Ochronkowego w ramach Rady Pracy Kobiet Związku Polaków oraz kierowniczka Koła Pracy Kobiet we Wrzeszczu. W 1936 r. weszła w skład komitetu organizującego pożegnanie kończącego swą misję w Gdańsku komisarza generalnego RP Kazimierza Papée i jego żony Leonii. W siedzibie Towarzystwa Polek, „Bratniaku” przy Heeresanger 11 (al. Legionów) współorganizowała tzw. bazy w celu zdobycia funduszy na budowę i wyposażenie kościoła św. Stanisława Biskupa Męczennika, przeznaczając zarazem część dochodu na działalność polskich ochronek w Gdańsku. Pracę charytatywną prowadziła również w ramach Polskiego Komitetu Pomocy dla Bezrobotnych czy Komitetu Pań Pomocy Zimowej (1937). W latach 1938-1939 opiekunka świetlicy polskiej w Gdańsku-Wrzeszczu (także w budynku „Bratniaka”), organizatorka kursów gotowania dla pań. Po wybuchu wojny aresztowana przez Niemców i skierowana wraz z córką Elżbietą

do KL Ravensbrück, w którym przebywała od 10 IV 1940 r. do 26 IV 1945 r. Po wojnie jako była więźniarka przebywała w ramach akcji hrabiego Folke Bernadotte na rekonwalescencji w Szwecji. Do Gdańska powróciła 31 X 1945 w grupie Polek z byłego Wolnego Miasta, m.in. z Balbiną Bellwon. Opiekowała się wdowami i sierotami, organizując dla nich pomoc finansową. Gromadziła pamiątki po Polakach z Wolnego Miasta Gdańska, przechowywała ocalone przez siostrę Józefę, nauczycielkę muzyki i członkinię chóru „Cecylia”, dokumenty Zarządu Towarzystwa Polek.

Pochowana na cmentarzu Srebrzysko w Gdańsku (rejon VI, kwatera II skarpa, miejsce leśne, grób nr 74).

Oprac. Elżbieta Grot, Marek Adamkowicz
Redakcja, oprac. graficzne Katarzyna Lisiecka
Oddziałowe Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa
Instytutu Pamięci Narodowej w Gdańsku
Fot. z zasobu BG PAN

**INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ**

Oddział w Gdańsku